

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2020/2228 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 23 декември 2020 година

относно Европейска година на железопътния транспорт (2021 г.)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 91 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) В съобщението си от 11 декември 2019 г., озаглавено „Европейският зелен пакт“ (наричано по-нататък „съобщение относно Европейския зелен пакт“), Комисията представи Европейски зелен пакт за Съюза и неговите граждани. Пактът е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на Съюза в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж няма да зависи от използването на ресурси.
- (2) В заключенията си от 12 декември 2019 г. Европейският съвет одобри целта за постигане до 2050 г. на неутрален по отношение на климата Съюз.
- (3) В резолюцията си от 15 януари 2020 г. Европейският парламент приветства съобщението относно Европейския зелен пакт и призова необходимият преход към неутрално по отношение на климата общество да бъде извършен до 2050 г.
- (4) Целите, определени в съобщението относно Европейския зелен пакт, изискват трансформация на икономиката на Съюза и преосмисляне на политиките, по-специално в областта на транспорта и мобилността. Транспортът произвежда една четвърт от емисиите на парникови газове в Съюза – дял, който продължава да расте. За да се постигне неутралност по отношение на климата, е необходимо до 2050 г. емисиите в транспортния сектор да бъдат съкратени с 90%. Постигането на устойчив интермодален транспорт изисква нуждите на потребителите да се поставят на първо място и да им се осигурят по-евтини, достъпни, здравословни, чисти и с по-висока енергийна ефективност алтернативи на сегашния им начин на придвижване, като същевременно се насърчават тези, които вече използват устойчиви видове транспорт, като придвижването пеша, с велосипед и с обществен транспорт.
- (5) Европейският зелен пакт предвижда да се ускори преходът към устойчива и интелигентна мобилност с цел да се отговори на тези предизвикателства. По-специално, значителна част от вътрешните товари, 75% от които днес се превозват по шосе, следва да бъде пренасочен към железопътния транспорт и транспорта по вътрешни водни пътища. За този преход са необходими важни инвестиции, включително такива в контекста на възстановяването, като съществена част от тях ще е свързана с изграждането на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) и с усилия за повишаване на ефективността на коридорите за железопътни товарни превози.

⁽¹⁾ ОВ С 364, 28.10.2020 г., стр. 149.

⁽²⁾ Становище от 14 октомври 2020 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 15 декември 2020 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 17 декември 2020 г.

- (6) Железопътният транспорт може да играе важна роля като решаващ фактор за постигане до 2050 г. на целта за неутралност по отношение на климата. Той е един от най-екологосъобразните и енергийно ефективни видове транспорт. Железопътният транспорт е до голяма степен електрифициран и отделя далеч по-малко емисии на CO₂ от автомобилния или въздушния транспорт за еднакво разстояние. Това е единственият вид транспорт, при който емисиите на парникови газове и емисиите на CO₂ намаляват постоянно от 1990 г. насам. В периода между 1990 и 2016 г. железопътният транспорт намали потреблението си на енергия, като все повече се използват възобновяеми енергийни източници.
- (7) Кризата, предизвикана от COVID-19, засегна изключително сериозно транспортния сектор. Въпреки оперативните и финансовите ограничения секторът запази критично важните връзки както за превоза на хора, така и за превоза на стоки от първа необходимост. Това беше възможно основно благодарение на служителите, които продължиха да работят при трудни и несигурни условия. Стратегическата роля на железопътния транспорт по време на кризата, предизвикана от COVID-19, подчерта, че изграждането на единно европейско железопътно пространство, създадено с Директива 2012/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (*), е необходимо както за улесняване на доставките на стоки от първа необходимост, като храна, лекарства и гориво, особено при извънредни обстоятелства, така и за постигането на по-широки цели на транспортната политика.
- (8) Железопътният сектор допринася за социалното, икономическото и териториалното сближаване на континентално, национално, регионално и местно равнище, тъй като чрез него основните транспортни маршрути на Съюза се свързват с периферните, планинските и отдалечените региони и територии, включително на регионално и местно равнище, и се създават и възстановяват липсващи регионални трансгранични железопътни връзки. Освен това в отдалечените и селските райони мрежите, които гарантират предоставянето на основни услуги на населението, често са по-малко на брой и по-слабо развити. Периферните региони често се намират в положение, което се характеризира със затруднения в две отношения – по естеството си те са селски райони и същевременно се намират в периферията на националните мрежи.
- (9) Макар че пътниците в железопътния транспорт отбелязват слабо увеличение като дял от сухопътния транспорт в Съюза от 2007 г. насам, дялът на железопътните товарни превози е намалял. Продължават да съществуват много пречки за постигането на истинско единно европейско железопътно пространство. Секторът на железопътния транспорт понякога е затруднен, наред с другото, от остарели стопански и оперативни практики, от застаряваща инфраструктура и подвижен състав и от шумни вагони. Преодоляването на тези пречки заедно с намаляването на разходите, проучването на схемите на Съюза за допълване на националните механизми за недискриминационна подкрепа за железопътните оператори и ускоряването на иновациите ще позволят на железопътния транспорт да реализира пълния си потенциал, като едновременно с това ще осигурят функционирането на вътрешния пазар, увеличаване на железопътния трафик и подобряване на вече високите равнища на безопасност. Поради това железопътният сектор трябва да бъде допълнително стимулиран, за да стане по-привлекателен за пътниците, служителите и предприятията.
- (10) Министрите на транспорта от по-голямата част от държавите членки изразиха ангажмента си да подкрепят европейска програма за международен пътнически железопътен транспорт чрез политическо изявление, представено на неофициалната видеоконференция на министрите на транспорта от ЕС, състояла се на 4 юни 2020 г.
- (11) 2021 г. следва да бъде обявена за Европейската година на железопътния транспорт (наричана по-нататък „Европейската година“), за да се популяризира този вид транспорт в съответствие с целите, определени в съобщението на Комисията относно Европейския зелен пакт, включително по отношение на устойчивата и интелигентна мобилност. 2021 г. ще бъде важна година за политиката на Съюза в областта на железопътния транспорт, тъй като това ще бъде първата пълна година, през която в целия Съюз ще се прилагат правилата, договорени в рамките на четвъртия законодателен пакет в областта на железопътния транспорт, по-специално относно отварянето на пазара на вътрешните услуги за превоз на пътници, относно намаляването на разходите и на административната тежест за железопътните предприятия, действащи в целия Съюз, и относно възлагането на Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз (ERA) на допълнителни задачи, чиято цел е намаляването на техническите пречки. Съдейки по популярността на DiscoverEU, в редица държави членки се наблюдава нарастващ обществен интерес към железопътния транспорт, включително към нощните влакове. Освен това изданието на международния фестивал на изкуствата „Европалия“ през 2021 г. ще бъде посветено на влиянието на железопътния транспорт върху изкуствата и ще подчертае ролята на железопътния транспорт като мощен стимул за социалните, икономическите, индустриалните и свързаните с околната среда промени. Европейската година следва да допринесе за провеждането на общоевропейски дебат относно бъдещето на железопътния транспорт.

(*) Директива 2012/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. за създаване на единно европейско железопътно пространство (ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 32).

- (12) На равнището на Съюза необходимият бюджет за изпълнението на настоящото решение предполага определянето на подходящо по размер финансиране в контекста на бюджетната процедура за 2021 г. в съответствие с многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021 – 2027 г. Без да се засягат правомощията на бюджетния орган, целта следва да бъде да се осигури финансиране в размер на най-малко осем милиона евро за изпълнението на настоящото решение от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2022 г.
- (13) Пътуващите ежедневно по работното си място лица съставляват 80 до 90% от всички пътници в железопътния транспорт. Това означава, че градските агломерации допринасят значително за пътническия железопътен транспорт като цяло. Интелигентната градска мобилност зависи от модернизиранието и обновяването на недостатъчно използваните крайградски и регионални линии, за да се постигнат слабо екологично въздействие и социално и икономическо сближаване.
- (14) По време на Европейската година Комисията следва да разгледа възможността за започване на проучване за осъществимост във връзка със създаването на европейски знак за популяризиране на стоки и продукти, които се превозват с железопътен транспорт, за да се насърчат предприятията да преминат към използване на железопътния транспорт. Аналогично Комисията следва да разгледа възможността за започване на проучване за осъществимост във връзка с въвеждането на индекс за железопътна свързаност, чиято цел е да се категоризира постигнатата степен на интеграция чрез използването на услуги в рамките на железопътната мрежа.
- (15) Ролята на мотивирания персонал не може да бъде подценявана, тъй като той гарантира добро изпълнение на услугата. За да достигне пълния си потенциал, железопътният сектор трябва да диверсифицира работната си сила и по-специално да привлече жени и млади работници и служители. Тази политика следва да се насърчава на всички институционални равнища.
- (16) Повишаването на привлекателността на железопътния транспорт изисква услугите да бъдат ориентирани към потребителите и да бъдат организирани и разработени по такъв начин, че да осигуряват добра стойност, постоянна надеждност, отлично качество на услугите и привлекателни цени.
- (17) Доколкото целите на настоящото решение, а именно да се популяризира използването на железопътния транспорт като устойчив, иновативен, взаимосвързан и интермодален, безопасен и финансово достъпен вид транспорт и като важен елемент в поддържането и развиването на добрите отношения между Съюза и съседните му страни, както и да се изтъква неговият европейски и трансграничен характер и да се засилва приносът на железопътния транспорт в икономиката, промишлеността и общественото развитие на Съюза, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради необходимостта от транснационален обмен на информация и от разпространение на най-добрите практики в рамките на Съюза могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящото решение не надхвърля необходимото за постигане на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Предмет

2021 г. се определя за Европейска година на железопътния транспорт (наричана по-долу „Европейската година“).

Член 2

Цели

Общата цел на Европейската година е да насърчава и подкрепя усилията на Съюза, държавите членки, регионалните и местните органи и други организации за увеличаване на дела на пътниците и товарите, превозвани с железопътен транспорт. Конкретните цели на Европейската година са:

- а) да се популяризира използването на железопътния транспорт като устойчив, иновативен, взаимосвързан и интермодален, безопасен и финансово достъпен вид транспорт, по-специално като се подчертава:
 - i) неговата решаваща роля за постигането до 2050 г. на целта на Съюза за неутралност по отношение на климата;
 - ii) ролята му на стълб на ефикасна логистична мрежа, способна да гарантира основни услуги, дори при неочаквани кризи; и
 - iii) ролята му на вид транспорт, който достига до широката общественост, особено сред младите хора, като, наред с другото, представя железопътния транспорт като привлекателна възможност за професионално развитие;
- б) да се изтъква неговият европейски и трансграничен характер, който сближава гражданите, позволява им да опознаят Съюза в цялото му многообразие, насърчава социално-икономическото и териториалното сближаване и допринася за интегрирането на вътрешния пазар на Съюза, по-специално като осигурява по-добра свързаност в рамките на и с неговата географска периферия, включително чрез регионалните трансгранични връзки;
- в) да се засилва приносът на железопътния транспорт в икономиката, промишлеността, включително глобалната конкурентоспособност, и търговското и общественото развитие на Съюза, по-специално аспектите, свързани с регионалното и местното развитие, с устойчивия туризъм, образованието, младежта и културата, и да се подобрява достъпността за лица с увреждания или лица с намалена подвижност, и по-специално като се отделя внимание на нуждите на възрастните хора;
- г) да се допринася за популяризирането на железопътния транспорт като важен елемент в отношенията между Съюза и съседните му държави, като в основата са поставени интересът и нуждите на страните партньори и експертният опит в областта на железопътния транспорт, както в рамките на Съюза, така и извън него;
- д) да се използва способността на железопътния транспорт за насърчаване на колективното въображение, по-специално чрез историята на железопътния транспорт и неговото културно наследство, като се припомня приноса на железопътния транспорт за създаването на просперитет в Европа и ролята му за разработването на авангардни технологии;
- е) да се популяризира привлекателността на професията на железничарите, по-специално като се подчертае търсенето на нови умения и значението на справедливите и безопасни условия на труд и на това да се отговори на необходимостта от повишаване на многообразието на работната сила;
- ж) да се популяризира ключовата роля на железопътния транспорт за международния пътнически транспорт в рамките на Съюза;
- з) да се популяризира мрежата от нощни влакове в Съюза и да се насърчават инициативи, които подчертават трансграничния аспект, като използват символи, които представляват Съюза;
- и) да се създава обществена осведоменост за възможната роля на железопътния транспорт за развиването на устойчив туризъм в Европа;
- й) да се популяризира ключовата роля на железопътния транспорт за устойчивата мобилност „от край до край“ чрез свързване на центрове и създаване на условия за привлекателно и интелигентно преминаване от един вид транспорт към друг;
- к) да се допринася за изпълнението на четвъртия законодателен пакет в областта на железопътния транспорт и да се повишава осведомеността относно мерките, необходими за създаването на единното европейско железопътно пространство, въз основа на добре функционираща TEN-T;
- л) да се стимулира обсъждането на начините за модернизиране на подвижния състав и на начините за допълнително развитие и увеличаване на капацитета на железопътната инфраструктура с цел да се улесни по-широкото използване на пътническия и товарния железопътен транспорт, като се подчертава в този контекст значението на сътрудничеството между управителите на инфраструктура, научните изследвания и иновациите и ролята на съвместното предприятие Shift2Rail, създадено с Регламент (ЕС) № 642/2014 на Съвета ^(*);
- м) да се популяризират прояви и инициативи за разпространение на информация относно правата на пътниците, използващи железопътен транспорт, и за стимулиране на сътрудничеството между всички участници с цел подобряване на предоставяната на потребителите информация и продажбата на билети, включително предлагането на директни билети и разработването на новаторски цифрови мултимодални билети, както и да се предоставя информация относно текущите предизвикателства в това отношение, например относно потребността от споделяне на данни между участниците.

(*) Регламент (ЕС) № 642/2014 на Съвета от 16 юни 2014 г. за създаването на съвместно предприятие Shift2Rail (ОВ L 177, 17.6.2014 г., стр. 9).

Член 3

Съдържание на мерките

1. Мерките, които трябва да се вземат за постигане на целите, определени в член 2, са тясно координирани с текущите дейности за популяризиране на железопътния транспорт. Тези мерки включват следните дейности на равнището на Съюза, на национално, регионално или местно равнище, които са организирани в партньорства или индивидуално и са свързани с целите на Европейската година:

- а) инициативи и прояви, организирани чрез различни канали и инструменти, включително мероприятия в държавите членки, за популяризиране на дебата, изграждане на положителен образ, повишаване на осведомеността и на ангажираността на гражданите, предприятията и публичните органи с цел повишаване на доверието в железопътния транспорт, особено след кризата, предизвикана от COVID-19, и популяризиране на привлекателността на железопътния транспорт за превоз на повече хора и стоки като средство за борба с изменението на климата, като едновременно с това се изтъкват също така безопасността и комфортът на пътуването с влак;
- б) инициативи в държавите членки за насърчаване на моделите на служебни пътувания и пътувания до работа с железопътен транспорт както в публичния, така и в частния сектор;
- в) информативни изложения, идейни и образователни кампании, кампании за повишаване на осведомеността, както и използване на влакове с демонстрационно и информационно предназначение, с цел насърчаване на промените в поведението на пътниците, потребителите и предприятията и стимулиране на широката общественост активно да допринесе за постигането на целите за по-устойчив транспорт;
- г) споделяне на опит и най-добри практики на националните, регионалните и местните органи, на гражданското общество, предприятията и училищата по отношение на популяризирането на използването на железопътния транспорт и за осъществяване на поведенчески промени на всички равнища;
- д) провеждане на проучвания и иновационни дейности и оповестяване на резултатите от тях в европейски или национален мащаб;
- е) популяризиране на проекти и мрежи, свързани с Европейската година, включително чрез медиите, социалните мрежи и други онлайн групи;
- ж) партньорства и прояви, като посочените в приложението;
- з) набелязване и популяризиране на най-добри практики за създаване на еднакви условия на конкуренция между различните видове транспорт;
- и) популяризиране на проекти и дейности за повишаване на осведомеността за устойчивата мобилност „от край до край“, която осигурява решения за пътуване без прекъсване „от врата до врата“ в съчетание с други видове транспорт, включително активно пътуване, и устойчива и интелигентна логистика;
- й) популяризиране на проекти и дейности, които повишават осведомеността относно значението на единното европейско железопътно пространство, по-специално по отношение на текущото му изграждане, на дейности за улесняване на международните пътувания с влак и на дейности за цифрова информация за пътниците, например такива, които предоставят информация в реално време за оферти за пътуване, тарифи и разписания, включително от независими доставчици, улеснявайки съпоставката; и
- к) популяризиране на проекти и дейности с цел изграждането на разширена, модернизирана и оперативно съвместима железопътна инфраструктура, включително Европейска система за управление на железопътното движение (ERTMS), терминали, предлагащи възможности за преминаване към други видове транспорт, както и модернизиран подвижен състав.

2. По време на Европейската година Комисията разглежда възможността за започване на:

- а) проучване за осъществимост във връзка със създаването на европейски знак за популяризиране на стоки и продукти, които се превозват с железопътен транспорт, за да се насърчат предприятията да преминат към използване на железопътния транспорт; и
- б) проучване за осъществимост във връзка с въвеждането на индекс за железопътна свързаност, чиято цел е да се категоризира постигнатата степен на интеграция чрез използването на услуги в рамките на железопътната мрежа и да се покаже способността на железниците да се конкурират с другите видове транспорт.

До 31 март 2021 г. Комисията информира Европейския парламент и Съвета за своите планове.

3. При популяризиране на посочените в параграф 1 дейности съответно на равнището на Съюза и на национално равнище институциите и органите на Съюза, както и държавите членки могат да се позовават на Европейската година и да използват свързаните с нея визуални материали.

Член 4

Координация на равнището на държавите членки

Държавите членки отговарят за организацията на участието в Европейската година на национално равнище. Те осигуряват координацията на съответните дейности на национално равнище и назначават националните лица за контакт, за да се осигури координация на равнището на Съюза.

Член 5

Координация на равнището на Съюза

1. Комисията свиква редовни срещи на националните лица за контакт за координиране на протичането на Европейската година. Тези срещи служат също така за обмен на информация относно изпълнението на Европейската година на равнището на Съюза и на национално равнище. Представители на Европейския парламент могат да участват в тях като наблюдатели.
2. При координацията на Европейската година на равнището на Съюза се следва хоризонтален подход с оглед на създаването на взаимодействия между различните програми и инициативи на Съюза, насочени към финансиране на проекти в областта на железопътния транспорт или на проекти, които са със свързано с железопътния транспорт измерение.
3. Комисията организира редовни срещи на заинтересованите страни и представителите на европейски организации или органи, развиващи дейност в областта на железопътния транспорт, включително съществуващите транснационални мрежи и заинтересовани неправителствени организации, университети и технологични центрове, а също и представители на младежки организации и общности, на организации, представляващи лица с увреждания и лица с намалена подвижност, които да я подпомагат в реализирането на Европейската година на равнището на Съюза.
4. При наличие на необходимите средства Комисията може да организира покани за представяне на предложения и проекти, които могат да получат подкрепа поради изключителния им принос към целите на Европейската година.

Член 6

Международно сътрудничество

За целите на Европейската година Комисията си сътрудничи, когато е необходимо, с компетентните международни организации, като същевременно популяризира участието на Съюза.

Член 7

Международно сътрудничество

До 31 декември 2022 г. Комисията представя доклад до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно изпълнението, резултатите и общата оценка на инициативите, предвидени в настоящото решение. С оглед на оценката на инициативите Комисията определя ключови показатели за ефективност. Тези ключови показатели за ефективност се отбелязват в посочения доклад. За целите на този доклад държавите членки предоставят на Комисията информация относно дейностите, за които са отговаряли.

Член 8

Влизане в сила

Настоящото решение влиза в сила в деня след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.

Съставено в Брюксел на 23 декември 2020 година.

За Европейския парламент
Председател
D. M. SASSOLI

За Съвета
Председател
M. ROTH

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПАРТНЬОРСТВА И ПРОЯВИ

Настоящото приложение съдържа следния примерен списък на партньорства и прояви във връзка с Европейската година:

- 1) Партньорства с филмови фестивали в цяла Европа, за да се изтъкне важното присъствие на железопътния транспорт в кинематографските произведения;
 - 2) Сътрудничество с европейските музеи на железопътния транспорт и съществуващите културни прояви, например филмови фестивали и изложби на произведения на изкуството;
 - 3) Партньорство с ERA, чрез което да се подчертаят:
 - а) резултатите, постигнати от железопътния сектор в Европа,
 - б) уменията на участниците в железопътния сектор, и по-специално на железничарите,
 - в) предимствата на железопътния транспорт от гледна точка на безопасността и опазването на околната среда, и
 - г) възможностите за професионално развитие в железопътния сектор за ученици, студенти и стажанти;
 - 4) Влакове с мобилни изложби в Съюза, за да се информира обществеността относно целите на Европейската година и да се подчертае привлекателността на многобройните ѝ послания;
 - 5) Предоставяне на билети Interrail за младежи във връзка с обучение по програмата „Еразъм“ или със състезателни игри, за да се разшири обхватът на Европейската година;
 - 6) Използване на гарите като места за художествена изява, за срещи в града и като икономически, културни и граждански центрове, и използването на музеите на железопътния транспорт с цел предаване на посланията на Европейската година.
-